

Delavec lahko vsaki potoži s datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 20.—, za pol leta K 10.—, za štiri leta K 5.—. Posamezna številka 40 vin. naročnina v inozemstvo sorazmerno več. Pošiljatelj na uredništvo in upravnštvo. Ljubljana, Šelburgova ulica št. 6. II. nadstr. Telefon št. 225.

# DELAVEC

Štokopisi se ne vračajo. — Inzerati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po 60 vinarja, pri trikratni po 58 vinarja, pri šestkratni po 56 vin., pri celoletnih objavah po 54 vin. za vsakokrat. Za razne izvedbe stane mm vrstica 50 vin. — Reklam. so pošiljne preste. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

## Pozdravljeni.

V nedeljo dne 25. januarja 1920 se v Ljubljani snidejo številni delegati enega izmed naših največjih gospodarskih podjetij „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“, kojega redni letni občni zbor se vrši ta dan. Iz malih početkov je vzrastla velikopotezna stavba gospodarske organizacije našega proletariata. Delegatje iz cele Slovenije pridejo skupaj, da pregledajo delo za minulo poslovno leto in se posvetujejo o nadaljnjem delu, ki spada za bodočnost med najvažnejše paloge delavskega boja in emancipacije.

Prodajalen je imelo Konsumno društvo za Ljubljano in okolico do zaključka poslovnega leta, to je do 30. junija 1919 18. To število je v zadnjem času naraslo že na 29. V tem trenutku se nahajajo prodajalne naše konsumne organizacije v Šiški, na Glincah, v Ljubljani-Vodmat, v Ljubljani-Sodna ulica, v Ljubljani-Krakovski nasip, v Trzinu na Gorenjskem, Jesenicah na Gorenjskem, Koroška Bela-Javornik, Rožna dolina (občina Vič), v Borovnici, Radovljici, Kranjski gori, Mojstrani, Celju, Šoštanj, Guštanju, Prevaljah, Mežicah, Črni I, Črni II, Mariboru, Litiji, Št. Lovrencu na Pohorju, Kamniku, Pragerskem, Križah pri Trzinu, Sv. Ani pri Trzinu in Gorjah pri Bledu.

Blaga se je prodalo v poslovnem letu za K 6.422.374,87, za K 2.738.594,13 več kakor v prejšnjem poslovnem letu. Ves den. prom. sploh je znašal K 24.953.391,90.

Posloplja poseduje naša konsumna organizacija v Šiški, kjer se nahajajo tudi obsežna skladišča in v Trzinu. Poleg tega se ho gotovo izvršila potrebna fuzija z gospodarskim društvom v Mariboru, kjer se istotako nahaja veliko posloplje „Delavski dom“. Splošno konsumno društvo za Ljubljano in okolico sprejema tudi hranilne vloge, katerih izkazuje koncem leta 1918/19 K 282.674,67.

Uslužbencev je bilo koncem poslovnega leta uposlenih 115, katerim se je na prejemkih izplačalo K 151.680,43. Za uslužbence ima društvo uveden poseben penzijski sklad, ki znaša K 22.624,80, penzijski sklad lepo narašča in postane za uslužbence gotovo važnega pomena. Razum tega se nahaja v društvu za člane tudi bolniški sklad itd.

Načelstvo in nadzorstvo bosta občnemu zboru predložila primerne predloge za izpremembo pravil tako, da pride tudi na zunan pravil izraz namenu v veljavo zlasti na že ustvarjeno nakupovalno družbo. Naj izide iz tega velenomembnega zborovanja ojačena zadružna misel, katera naj se izraža v mogočni zgradbi „Delavskih konsumnih združenj za Slovenijo“.

Zatorej še enkrat pozdravljeni!

## Pogum velja.

Nekaj časa že opažamo, da zastopnikom zveze industrijev nenavadno raste pogum. Kako tudi ne, celo državna podjetja, kadar gre za urejevanje zlasti delavskih prejemkov, kličejo zvezo industrijev na pomoč. Vpliv zveze industrijev se veča tudi radi tega, ker jo zlasti državni organi neprikrito favorizirajo. Zgodilo se je v zadnjem času celo, da si je ob neki priliki zastopnik zveze industrijev pri obravnavi vpriču vladnih organov prisvojil pravico, ki mu nikakor ne gre. Namestu g. dvor. svetnika Pirnata, ki je bil kot predsed. edni za to poklican, je narekoval zapisnikarju vsebino dogovora zastopnik zveze industrijev!

Ali naj to mar dokazuje, da tudi vladni organi klonijo svoj tilnik pred kapitalistično organizacijo? Mi vemo, da je potom narekovanje prav lahko mogoče dati pogodbi zmisel, ki ne odgovarja intencijam delavstva. Nimamo nič proti zvezi industrijev kot taki, vendar pa najodločneje protestiramo proti temu, da bi se ob raznih prilikah tej organizaciji priznavale kakršnekoli predpravitve, ker ima industrija in bankirstvo že danes tako premoč v državi, da skoro absolutno odločuje in je ta premoč kapitalistov tudi kriva da ni mogoče urediti in sanirati razmere bodisi politično bodisi gospodarsko. Ta premoč, ki je plod neracionalne politike, je v veliki meri tudi vzrok bednim življenjskim razmeram.

## Dejanj nam treba.

Bilo je, če se ne motim, začetkom decembra 1919, ko so se vršila pri deželni vladi v Ljubljani pogajanja med zaposniki rudarjev trboveljske premogokopne družbe. Vodil je pogajanja vladni zastopnik g. Andrejka in priznati je treba, da jih je vodil zelo nesrečno. Pravega rezultata ni bilo. Glavna vprašanja, za katera je rudarjem šlo, kakor na primer rešitev vprašanja nabavnih prispevkov, se sploh niso rešila. Zastopnik je bil po s. dr. Lemežu tudi delavski oddelek pri socialnem skrbstvu. Baš vprašanje nabavnih prispevkov je za rudarje eno izmed najvažnejših. Prilika za primeren zaslužek rudarjem ni dana, ker tudi trboveljska premogokopna družba, kakor se splošno sodi, baš potom svoje pravice vrši sabotažo. Ohleka in obutev nastaja od dneva do dneva dražja, prišlo je že celo tako daleč, da številne družine ne morelo pošiljati v šolo svojih otrok, ker so otroci nagli.

Deželna vlada vse to mirno gleda in se ji prav nič ne muči, dasi mora, ako ni popolnoma slepa, uvideti, da postaja razmerje v revirjih čimdalje bolj kritično. Vrhu tega na neodgovorni elementi še izrabljajo splošno gospodarsko krizo tako, da postaja zmešnjava še večja. Kakor rečeno, vlada gleda vse to križema rok in, namestu da bi reševala take reči

ob pravem času, se pripravlja ta vlada, ki danes sestoji iz enega samega moža, da zatre celo stremljenje s silo.

Kako počasi se vse rešuje, dokazuje tudi sledeči slučaj: Ob priliki pogajanj, ki smo jih izpočetka navedli, se je tudi sklenilo, da ima delavski oddelek pri socialnem skrbstvu izdelati nekak statut, v katerem naj bi bil orisan delokrog po rudarjih izvoljenega odbora, kateri bi soupravljali rudniško skladišče živeža. Tedni potekajo, potekajo že skoro meseci, o statutu pa ni ne duha ne sluha. To navajamo le kot karakterizacijo počasnega tempa naših uradov. Menimo, da je baš delavski oddelek zato tukaj, da ne le štiti ter varuje delavske interese teoretično, ampak da tudi praktično izvaja one naloge, za katere je poklican.

Kriza v trboveljskih revirjih je zopet na vrhuncu. S. dr. Lemež se je potom svoje socialistične šole v Trbovljah zelo prikupil, kajti pokazal se je zelo spretnega v razlaganju socializma. Pričakujemo pa, da bo s. dr. Lemež sedaj, ko je potreba nujna tudi šel v Trbovlje in pokazal praktično stran svojih zmoglosti. Rudarjem pa priporočamo pri vseh svojih ukrepih potrebno previdnost in opustitev vsakega eksperimentiranja.

## Z gospodarskega torišča.

Gospodarske neprilike, v katerih živimo, vedno naraščajoča draginja živeža in drugim vsakdanjim potrebščinam, stannarini, kurjavi itd., vse to daje povod k neprestanim mezdinim gibanjem. Nikdar se ne more šteti delavstvu v zlo, če brani svoje golo življenje. Sicer gospodje industrialci, njihova organizacija in drugi delodajalci prav radi dopovedujejo svetu, da povišavanje delavskih plač povzroča draginjo! Ta nazor je seveda popolnoma napačen, ker dejstva s svojo želcno doslednostjo postavljajo take trditve na glavo. Ne, da povzročajo primerne delavske plače draginjo, kajti čisto vseeno je, če plače ostanejo tudi stanovitne, draginja gre vseeno kvišku. Vzemimo na primer ta-le slučaj: kje, vprašamo, se je v zadnjem času, recimo v Ljubljani, povišala delavcem plača, a vendar se je cena kruhu nezasišano povišala. Črni hlebček kruha, ki je dosedaj veljal K 1,40 stane od 15. januarja t. l. naprej K 2,50, mala, komaj pol kilograma težka štruca kruha iz bele moke na se je podražila od K 2,40 na K 4 in tako gre „veselo“ naprej. Nastane sedaj vprašanje, kje naj delavec zase in za svojo družino vzame potrebno pokritje za večje izdatke, ki se jih od njeza terjati. Ravno narobe je torej, delavec prihaja z zahtevo po povišanju plače naknadno, šele tedaj, ko je brezvestno oduštevno in brezmejni pohlep po dobičku že vse podražil. Umestno bi bilo spričo teh dejstev, da gotovi krogi govore nekoliko previdneje in iščejo krivce tam, kjer so, namreč v svojih lastnih vrstah.

## V Belgrad.

Sodrug Jakšič, Pavlovič, Bračmac in drugi so v zadnjem času v „Radniških Novinah“ začeli proti meni odkrito kampanjo. Povod za to je imenovanim sodrugom dalo vprašanje glede ujedinjenja strokovnih organizacij. Ni jim vseh moje tozadevno naziranje, katerega se pa upam zagovarjati pred celim svetom ker je pošteno. Nima prav nič proti temu če izliva svoj srd name, toda način, katerega so se začeli posluževati, namreč tona, dokazuje, da vest navedenih belgrajskih sodrugov v ti stvari ni popolnoma čista. Sodrug Jakšič, Pavlovič i. t. d. le izgovorite se, bodite pa uverjeni, da vam odgovora na Vaše napade ne ostane dolžan.

Pri tej priliki pa se bo tudi pokazalo kdo ravna ocijalistično, ali jaz, ki zagovarjam najčistejšo demokratičnost ali Vi, ki stojite na stališču najzoprnejšega diktatorstva.

Ivan Tokan.

## Iz strokovnih organizacij.

Prva redna skupščina Osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok v Sloveniji.

Po sklepu načelstvene seje z dne 15. januarja t. l. sklicujemo prvo redno skupščino našega društva na dan 1. in 2. februarja 1920 v Ljubljano. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva; 2. poročilo tajništva; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo nadzorstva; 5. izprememba pravil; 6. razgovor o ujedinjenju z ostalimi organizacijami lesnih delavcev v Jugoslaviji; 7. volitve: a) načelstva, b) nadzorstva, c) razsodišča.

Podružnice se pozivajo, da izvolijo delegate na skupščino. Stroške delegacije nosi Osrednje društvo. Načelstvo je po stvarnem razmotrivanju, vpoštevaloč vse okoliščine odločilo, da imajo poslati podružnice svoje delegate po naslednji razdelitvi: Celje, Jurklošter in Mozirje skupaj enega delegata. Sevnica enega. Hoče pri Mariboru, Slovenji Gradec in Vitanje skupaj enega. Loka pri Žuznu enega. Strnišče pri Ptujju in Ptuj skupaj enega. Polzela enega. Mislinje enega. Sv. Lovrenc nad Mariborom enega. Železna Kapla. Sinča ves in Črna pri Prevaljah skupaj enega. Jezersko enega. Področca, Podgorje in Bistrica v Rožu skupaj enega. Tržič, Rudno, Oorje, in Jesenice skupaj dva delegata. Ljubljana štiri. Kočevje enega. Kamnik in Domžale skupaj enega. Borovnica enega. Stari trg pri Rakeku enega. Zbelovo enega.

Podružnice, ki so dobile pismen poziv za izvolitev delegatov se naprošajo, da te volitve takoj izvrše. Imena izvoljenih delegatov je na priloženem sporočilu takoj javiti osrednjemu društvu.

Delegati se opozarja, da se točno udeležijo zborovanja. Vsak delegat mora imeti s seboj poverilnico podružničnega vodstva, kakor tudi svojo društveno izkaznico, brez nje se delegate ne bo moglo priznati. Skupščina se bo pečala z zelo važnimi nalozami, zato opozarjamo podružnična vodstva, da o doposlanem predlogu načelstva Osrednjega društva razmotrivajo, ter dajo svojim delegatom primerna navodila, da bo skupščina tem lažje izvršila svojo nalogo.

V Ljubljani, 16. jan. 1920. — Zore Viktor, predsednik. Srebrnič Andrej, tajnik.

Izredna skupščina Osrednjega društva kemičnih delavcev na Slovenskem ozemlju.

Dne 11. januarja 1920 se je vršila izredna skupščina kemičnih delavcev v gostilni „Podobnik“ v Vodnati pri Ljubljani, na kateri je bilo zastopanih 12 podružnic s 17 delegati. Strokovno komisijo je zastopal sodr. Tokan.

K prvi točki dnevnega reda so podali funkcionarji osrednjega odbora svoja poročila, katere je skupščina odobrila in vzela na znanje. Iz poročil je razvidno, kako zelo se je razvila organizacija Kem. del. v dobi enega leta.

K drugi točki dnevnega reda: ujedinjenje strokovnih organizacij v Jugoslaviji, je poročal sodr. Tokan.

V svojem poročilu navaja, da je treba najti platformo na koji bo mogoče izvesti ujedinjenje vsega proletarijata v Jugoslaviji, ne da bi trpel razvoj strokovnih organizacij. Zavzema se za ujedinjenje strokovnih organizacij na podlagi federalizma. Poročilo sodr. Tokana se vzame z odobravanjem na znanje.

K tretji točki: povišanje društvenih tedenskih prispevkov poročal sodr. Rejc. V svojem poročilu navaja, da je treba na vsak način zvišati prispevke, ker uprava (shodi, tiskovine in drugo) je vsak dan dražja, tore je ob sedanjih nizkih prispevkih nemogoče, da bi se organizacija tako razvila, kakor bi bilo to potrebno. K tej točki je bilo stavljenih več predlogov; pri glasovanju se je sprejel sledeči predlog sodr. Raazingerja (Zagorje) enoglasno:

Za prvi razred naj bode tedenski prispevek 2 K, za drugi razred 1 K 60 vin., za tretji razred 1 K za stavkovni fond mesečno 1 K. I. razred naj velja za rokodelce, do katerega pa naj imajo tudi drugi člani pravico.

Sodr. Rejc predlaga, da naj se s povišanjem prispevkov obenem poviša tudi brezposelna podpora in sicer: tedensko od 13 K na 15 K za prvi razred, od 10 K na 12 K za drugi razred, od 6 K na 8 K za tretji razred. Pravice do te podpore ostanejo iste. Predlog se sprejme.

Nato se je vršila volitev novega odbora.

Izvoljeni so sledeči sodruzi:

Lipovč Fr., Pirin Rih., Frontar Anton, Božič Alojzij, Levec Jos., Kalteneger Matija, Cof Janez, Pokovec Jos., Svoljšek Minka, Pibrovec Gašpar, Avhar Marija, vsi v Ljubljani, Ranzinger Al. (Zagorje), Vašek Anton (Britof), Cvetko Ivan (Zidannost), Knez Matija (Hrastnik), Cvajnar Anton (Medvode).

Vse podružnice se opozarja, da stopijo sklepi izredne skupščine o povišanju prispevkov in brezposelne podpore v veljavo dne 1. marca 1920, in naj se po teh sklepih tudi ravna.

L. F.

Občni zbor podružnice pekovskih delavcev v Ljubljani se je vršil dne 15. januarja v Ljubljani in je bil tako dobro obiskan. Odbor je podal svoje poročilo in s. Berdajs blagajniško poročilo ter razvil program strokovnih organizacij. V odbor so bili izvoljeni: Mežnar Joško, predsednik; Nabritečič Josip, podpredsednik; Pretnar Alojzij, prvi blagajnik; Rozman Ivan, drugi blagajnik; Omerzel Ivan, Urbar Jernel, Letnar Anton, odborniki, Urca Simon, Žahtak Janko, Prinčič Mihael, Zupančič Karl, Mirič Anton, Kratochvil Karl, pregledniki. — Za božič je nabralo pekovsko delavstvo

na brezposelno podporo 768 K 50 h in se tem potom obdarovani toplota zahvaljujejo darovalcem.

Občni zbor usnjarske podružnice v Šmarternu pri Litiji se je vršil dne 17. t. m., na katerem je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Obermajer Franc; namestnik: Hirsč Edmund; blagajnik: Hirsč Edmund; zaupnika: Dolgorepec A., Hirsč E.; pregledovalca: Dolgorepec A., Obermajer Fr. Sodrug Tomc je v daljšem referatu dokazal in razložil moč strokovne organizacije.

Odbor.

Občni zbor usnjarske podružnice na Vrhniki se je vršil dne 18. januarja, na katerem je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik: Zupančič Jernel; namestnik: Zalešar Ferdinand; blagajnik: Leskovec Franjo; namestnik: Dobrovolc Ivan; zapisnikar: Prek Franjo; namestnik: Novak Josip; nadzorstvo: Verbič, Rampič; zaupniki: Dobrovolc, Pošeta, Molka. — Sodrug Novak je v daljšem govoru razložil potrebo in korist organizacije. Pristopilo je večje število članov. — Odbor.

Zbelovo. Tu smo imeli dne 18. jan. t. l. društven shod, na katerem je poročal sodr. Zore iz Ljubljane. Shod je bil razmeroma dobro obiskan. Govornik se je pečal zlasti z razmerami, katere vladajo v stolarni g. Nogi. Razmere so tam za delavstvo nevdružljive. Ravnatelj Spahner, ki bi imel skrbeti, da se obrat vrši, se je posvetil raje osebnim kupčijam, ki mu več zesejo. Njemu je čisto ljuba, če tovarna ne dela, vsaj nima prav nobene skrbi za delavstvo. Tovarnar Nogi pa raje hodi okrog, kakor pa da bi poskrbel za nemoten obrat. Pravi, da nima potrebnih surovin, a svoj čas je prodal veliko množino šelaka drugam, sedaj ga pa sam nima, delavci pa pohajkujejo brez zaslužka. Poskrbelo se bo, da se merodajne kroge opozori na ta nedostatek. Delavstva naloga pa je, da se še tesneje oklene svoje organizacije, katere edina je njih rešitev iz teh razmer.

## Iz stavbinske stroke.

Občni zbor podružnice stavbinskih delavcev v Ljubljani se je vršil v nedeljo, dne 11. januarja 1920 ob 9. uri dopoldne v Mahrovi hiši. Načelnik s. Narobe pozdravi navzoče in otvori zborovanje, ter naznani dnevni red.

Najprej prečita sodr. tajnik zapisnik zadnjega zbora, proti kateremu ni ugovora. Potem poročal o razmerju članov. Pristopilo je 1193 članov, od teh jih je izostalo 191, nekaj, ker so bile delavnice razpuščene, nekaj jih je prestopilo k drugim strokam, 3 so bili izključeni, trije so umrli, 363 pa jih je zaostalo s prispevki, tako da odpade 560 članov, stanje članov koncem decembra t. l. je torej 633. Ako bi bili plačali vsi člani, ki so pristopili, doneske, bi bilo finančno stanje društva veliko boljše, ker bi znašali dohodki 6706 K več, to je svota, s katero bi se bilo dalo še marsikaj napraviti.

S. Nachtigal vzbuja člane, da storijo vsi svojo dolžnost, ter pozivlja navzoče, da skrbijo, da se bodo stavbinski delavci še bolj zanimali za društvo, ker le na ta način bo prišla organizacija do prave veljave in dosegla uspehe.

Sodrug Tekavec poda blagajniško poročilo: Dohodkov je bilo v odelo leta 23.732 K 80 v, od tega se je oddalo centrali 21.359 K 52 v, izdatki znašajo 1313 kron 52 v, ostane v blagajni koncem leta 1059 K 76 v. Blagajnik pripomni, da velja to poročilo le za podružnico, o skup-

svetla svetla se bo poročala na skrajnem osrednjega društva. Poročilo se vzame z odobrenjem na znanje.

S. Metelko pojmuje, da so se prej na Slovenskem delavci stavbinske stroke malo brigali za združenje, le malo jih je bilo, kateri so bili pri kakšnem društvu, sedaj, ko se je ustanovila nova organizacija pa bi tisti radi imeli razne predprijave. Opozarja, da ne sme biti razlike, vsi enako naj delujejo naito, da postane organizacija močna, ter da doprinesemo, kar se je zamudilo. Po posvetovanju komisije za volitev odbora so bili izvoljeni v odbor na predlog sodr. Bufolina naslednji so: načelnik Metelko, podnačelnik Završnik, odborniki: Bufolin Josip, Gabrovec Johan, Grum, Cedilnik Jakob, Vrhovnik Fr., Novak Fr., Pogačar Ivan, Jereb Valentin, Dermastija Fr., Stare Fr., Naglič Mihael; pregledniki: Janežič Fr., Cedilnik Fr., Sefic Mihael. Vsi predlagani so bili soglasno izvoljeni. S. Nachtigal prečita in razloži pravila podružnice. Načrt nove pogodbe in tarife za mezde prečita s. Nachtigal ki se ga bo predložilo v novi sezoni podjetnikom. Zbor vzame načrt z odobravanjem na znanje. Definitivno se bo rešila ta zadeva po kongresu za ujedinenje stavbinskih delavcev v Jugoslaviji, ki se vrši dne 15. januarja t. l. v Bos. Brodu, katerega se udeleži s. Nachtigal. Potem predlaga sodr. Bufolin, da se pošilja list „Delavec“ vsem članom po pošti na dom. Sklene se tudi, da pristopi društvo z vso. i člani k nakupovalni zadrugi.

Naglašja se tudi potreba „Delavskega doma“; zato bi bilo treba, da izvolijo vse organizacije s konzumom vred odbor, kateri bi izvedel akcijo, da se preskrbi dom organizacijam.

S. Nachtigal priporoča tudi, da bo treba zvišati prispevke za organizacijo, kar se bo zgodilo, ko se doseže zvišanje plač. S. Bokav predlaga, da se priredi ta predpust veselico v korist društva, predlog se soglasno sprejme ter se prepusti odboru, da vse potrebno uredi.

Priglasil se k besedi s. Lehen Fr. in pove, da je bil od stavbenika Acceto odpuščen brez odpovedi, ker je z drugimi delavci tam govoril o tem, da se bo moralo zahtevati zaradi nastale draginje od podjetnikov povišanje plač, ker se s sedanjimi plačami ne more živeti. Acceto je rekel, da je to hujskanje in zato ga je takoj odpustil in brez odpovedi izplačal, dasi je delal pri tej tvrdki nad 14 let. Zbor je vzel to z ogorčenjem na znanje, sklenilo se je, da mora organizacija nastopiti, da se taka preganjanja preprečijo.

Govoril je na shodi tudi s. Žorga M. o namenu organizacije. Delavstvo se mora organizirati popolnoma samostojno, ako hoče doseči svoje človeške pravice. Organizacija pa ne obstoji samo v tem, da člani plačajo doneske, vse drugo pa napravi vodstvo, temveč je treba, da so vsi vsak trenotek pripravljeni nastopiti, ako se hoče kaj doseči. Organizacija se more razviti tako da vse delavstvo vpliva tudi na zakonodajo, da pridejo v vse zastope, zastopniki delavcev, ki zastopajo interese delovnega ljudstva, ter dosežejo zanj pravice.

### Domači pregled.

Za volitve v občine in državni zbor se stranke pripravljajo z vso energijo. Tako so slovenske stranke napravile na Štaterskem in v Kočevju nekako gospodarsko organizacijo „Wirtschaftsverband“. Slovenske meščanske stranke naglašajo ob tej priliki, da morajo biti in

gospodarske in vrbije s tem namizno govoreče ljudstvo v svojo politično arena. Nam je znano, da je to le politična linanica, ki ji morda nasledijo meščanci, a delavstvo brez izjeme pa bo volilo in mora voliti socialistično, ker meščanski strankam ne more zaupati in dobro ve iz nedavne preteklosti, kako nesramno so meščanske stranke že desetokrat nastopale proti delavstvu.

Elektrarno na Paši prevzame najbrže v kratkem jugoslovanska družba. Pričela so se pogajanja.

Ruše pri Mariboru. Dne 6. januarja je umrl tu naš sodrug Franc Kavčič v 60. letu. Pokojnik je bil 28 let član naše organizacije. Umrl je za jetiko, to strahovito spremljevalko našega delavskega stanu. — Pokojnik je bil zelo priljubljen, kar je pokazalo tudi zadnje spremstvo drugega naša sodruga. Zahvaljujemo se vsem spremljevalcem na njegovi zadnji poti, sodruga Kavčiča pa ohranimo v najboljšem spominu s tem, da se z vsem srcem posvetimo njegovemu započetu delu, delu za znanje naše stvari!

Stavka tiskarjev v Zagrebu je nastala v ponedeljek dne 19. t. m. Gre najbrže za izpor, ki utegne trajati dalje časa. Tudi slovensko delavstvo mora biti solidarno z delavstvom te stroke in ga podpirati. Socijalistični listi iznajačo.

V Zagrebu je vlada razpustila „Zvezo državnih nameščencev“, nekaj zaupnikov te organizacije pa vrhutega zaprla. Ta pojav dobro označuje kurs, ki se začneja uveljavljati. Ali je to overtura persekucij, šikaniranja in preganjanja? Nikarte tako, kajti tako orožje je usodepolno ne le za teptane temveč tudi za teptajoče.

Na ministrstvo za prehrano v Beogradu prihajajo sedaj pošiljatve iz Amerike sestojče iz finih damskih plesnih čevljev in drugih damskih luksurnih toaletnih predmetov, ki jih je bil naročil svoječasno dr. Korošec ko je bil minister za prehrano. To pa klerikalce seveda ne moti, da uganjajo sedaj najpodlejšo demagogijo.

Tudi tobak se je zopet podražil. Odslej stane navadni zavojček tobaka za pipe 60 vin., srednjefini ogrski tobak za pipe K 1.25, fini turški tobak za cigarete zavojček K 5.—, fini hercegovski K 4.—, srednjefini turški K 2.75, ogrski K 1.60. Cene cigaretam so odslej sledeče: „Egiptovske“ komad 52 vin., „Princeze“ 44 vin., „Dame“ 24 vin., „Sportke“ 20 v., „Ogrske“ 8 vin. Pri vsem podraževanju je kadivo, zlasti pa cigarete, čim dalje slabše. Za delavce postane cigareta kmalu nedosegljiv luksuz.

Zahvala. Vsemu osebju tovarne s. Polaka, ki mi je v moji dolgoletni bolezni priskočilo na pomoč z zneskom K 326.—, se tem potom najtopleje zahvaljujem. — Franc Mihevc, Ljubljana.

### Svetovni pregled.

Državnega dolga ima Italija 87 milijard lir, pred vojno pa je imela 15 milijard. „Blagoslov“, ki ga je prinesla vojna Italiji je torej tako izdaten, da bo gospodarski polom nelzogiben.

Smrtna kazen je odpravljena v sovjetski Rusiji.

### Gospodarski pokreti.

V Ljubljani je uprava papirnic v Vevčah. Medvodah in Goričanah priznala na račun od strani delavstva vloženih zahtev začasno 20 % povišanja plač. Uprava trdi da upravni svet nove družbe kot lastnica

papirnic bi ni sestavljen. Delavstvo to lenilje na znanje in se bo pravočasno zopet oglasilo, da se ugoti njegovim zahtevam v polnem obsegu.

V Celju se je izvršilo mezdno gibanje delavcev paromlina tvrdke Majdič. Plača se je delavcem zvišala za 35 %, tudi stanarino plača tvrdka onim delavcem, ki ne stanujejo v lastnih hišah. Vse dosedanje ugodnosti, ki jih je uživalo delavstvo ostanejo tudi nadalje v veljavi. Nadalje se nahaja v mezdnem gibanju delavstvo mestnega paromlina v Celju in tovarne za šamotno opeko v Štorah.

Kovinarji v Mariboru nameravajo predložiti svojim delodajalcem zahteve po zvišanju plač. Pred mezdnim gibanjem v Mariboru nadalje stole pekovski pomočniki, slaščičarji, pivovarniški delavci in delavci uposleni v vinskih trgovinah, ozirnoma kletih ter mlinski delavci.

V Mariborski okolici se nahajajočih opekarnah se je dne 5. t. m. pričelo mezdno gibanje, ki je opekarniškem delavstvu prineslo 50 % povišanje. Vrhutega se glede končne ureitve plač vodijo nadaljnja pogajanja.

Delavci impregnacije v Hočah so dne 3. t. m. stopili v stavko, ker je bilo nekaj njihovih tovarišev baje radi pomanjkanja materiala poslanih na dopust. Po intervenciji in obravnavah od strani okrožnega strokovnega tajništva v Mariboru z upravo impregnacije je dne 5. januarja 1920 stavka mirno končala. Stavka je izbruhnila momentano, brez predprijav, takozvana divja. Divje stavke niso priporočljive, ker se v takih slučajih da stvar večkrat rešiti mirnim potom s posredovanjem. Divje stavke so le prevečkrat plod nezadostnega preudarka.

V takih slučajih je še vedno dovolj časa za stavko, če ostane vsako posredovanje brezuspešno.

Povsod tam, kjer se nahaja delavstvo v plačilnem gibanju naj nihče ne išče dela.

### Obvestila.

Osrednje društvo usnjarjev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju naznanja, da se bo vršil občni zbor čevljarske podružnice v Tržiču dne 25. januarja dopoldne, poročal bo s. Novšak. Za usnjarje 31. t. m. ob 6. uri zvečer v Radečah pri Zidanem mostu, poročal bo s. Novšak, v Mariboru ravno isti čas poročal s. Tomc. Dne 1. februarja dopoldne v Šoštanju, poročal bo s. Novšak, isti čas v Ptuj, poročal bo s. Tomc, dne 2. februarja v Slovenjgradcu dopoldne, kjer bo poročal s. Novšak.

Ker bo važna poročila na dnevnem redu, naj se zborovanj vse delavstvo naše stroke polnoštevilno udeleži. — Osrednji odbor.

### Društveni funkcionarji in člani, pozori!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 5. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 30. točna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 50. prispevek t. l. že poravnani. Od izplačiljive podpore pa se vsi nastali prispevki odtegnajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik  
IVAN TOKAN  
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

## Miši-podgane stenice-ščurki

In vsa golazen mora poginuti ako porabljate moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 7— za podgane in miši K 7—; za ščurke K 8—; posebno močna tinktura za stenice K 7—; uničevalec moljev K 6—; prašek proti mrčesom K 4— in 8—; mazilo proti ušem pri ljudeh K 6—; mazilo za uši pri živini K 4— in 8—; prašek za uši v obliki in perilu K 6—; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (uničevalec rastlin) K 6—; prašek proti travljam K 6—.

Pošilja po povzetju zavod za eksport  
M. Jünker, Zagreb 6., Petrinjska ul. 3.

## Ivan Jax in sin

Ljubljana Dunajska cesta 17.

priporoča svoje bogate zaloge

Sivalnih strojev

in stroje za pre-  
tence

(Strickmaschinen)

za rodbino in  
obrt. Pisalni  
stroji Adler.

Vozna kolica.

Ceniki se dobe zastonj in franko.



## UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciškovanska ulica šte. 6.

Tiskovine za šole, zupar-  
stva in urade. Najmoder-  
nejše plakate in vanila  
za shode in veselice.

## LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredba za  
tiskanje listov, knjig, bro-  
šur itd. itd.

## STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA

## KAJO DELIČ

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica šte. 4.

priporoča svoje

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor  
tudi za pozlatovanje in posrebrvanje itd. V  
zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne  
prstane po vsi vzorci in merah, uhane i. t. d.  
Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje  
po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo  
blago.

## Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4. prvo nad-  
stropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do  
2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih  
je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	spol	vrsta	
Dr. ADELMAR PETEL splošno zdravljenje	obd	1-2	Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. IVAN LAJDA splošno zdravljenje	10-1/2	1-2	Turjaški trg št. 4. Petrinjska ul. 4.
Dr. VIKTOR KRŠKVAJ splošno zdravljenje	1-1/2	1-2	Ustajarska ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. ALBIZ KRŠKVAJ splošno zdravljenje	1-2	1-2	Turjaški trg št. 4. Petrinjska ul. 16.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo  
zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim iz-  
stavi nakaznica za zdravnika (bolniško zglednico);  
brez te ordinirajo zdravniki v vseh drugih slučajih.  
Troškov ki nastanejo, kadar bolnik sam sam po-  
zove druge zdravnike, se ga odloži, ne povrne bol-  
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-  
njeni bolniški list se mora takoj oddati v blagaj-  
niški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira  
le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba  
nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih  
lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto,  
če je ta dan praznik, na dan prej od 8. zjutraj do  
2. popoldne. S pritožbami se je obracati do na-  
čelnika okrajne bolniške blagajne.

Nacelnstvo.

## „LJUDSKA TISKARNA“, delniška družba v Ljubljani.

Ljubljana, januar 1920.

## Vabilo na subskripcijo delnic!

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je z odlokom z dne 2. januarja 1920, št. 9172, dalo začasno dovoljenje za ustanovitev delniške družbe

## „Ljudska tiskarna“ v Ljubljani.

Namen družbe je zlasti, da ustanovi lastno tiskarno, potem da nakupuje ter upravlja tudi druga tiskarska podjetja in pridobiva obrtne pravice za tiskarski, litografski, knjigotrški in knjigo-  
veški obrt.

Osnovna glavica družbe znaša 1.000.000 kron. in je razdeljena v 5000 delnic po 200 kron, ki se glase na ime in bo radi kontinuitete delniški družbi pridržana pravica, da vsak prehod njenih delnic iz ene roke v drugo odobri.

Delnice se imitirajo po kurzu 200 kron komad in za vsak komad 5 kron več, da bodo tako ustanovni stroški kriti. Na subskribirane delnice odpadajočo glavico bo na poziv pripravljajnega odbora plačati v gotovini pri Splošnem kreditnem društvu v Ljubljani. Dodelitev delnic si pridrži pripravljajni odbor.

Subskripcijske pole so na razpolago pri Splošnem kreditnem društvu v Ljubljani. Subskripcija se zaključi 15. februarja 1920 ob 12. uri popoldne.

Pripravljajni odbor.